

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Софіївської
селищної ради
від 25.03.202 № 408-6/VIII

ПРОГРАМА
забезпечення рівних прав та можливостей чоловіків та жінок
Софіївської громади на 2021-2023 роки

1. ПЕРЕДУМОВИ ПРИЙНЯТТЯ ПРОГРАМИ

Програма забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків Софіївської громади на 2021- 2023 роки (далі - Програма) враховує рекомендації «Європейської Хартії рівності жінок і чоловіків у житті місцевих громад» (далі- Хартія) та Стратегії гендерної рівності Європейського Союзу, що оснований на європейських цінностях та стандартах.

Програма є важливим документом, що враховує Цілі сталого розвитку до 2030 року, які затверджені Генеральною Асамблеєю ООН, серед яких головна ціль - гендерна рівність як відображення прав людини та цінностей ООН, долучення України до головних міжнародних зобов'язань щодо забезпечення гендерної рівності, а саме «Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок» CEDAW та її Факультативного протоколу, Пекінської декларації та Платформи дій.

Окрім міжнародним зобов'язанням дана Програма відповідає Конституції України, нормам законодавства України, зокрема, Законам України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків», «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», «Про запобігання та протидію домашньому насильству».

Діяльність виконавчих органів Софіївської селищної ради під час реалізації даної Програми дасть можливість самостійно визначати проблеми актуальні саме для Софіївської селищної територіальної громади й розробити шляхи вирішення цих проблем в межах чинного законодавства та Конституції України.

Принципи даної програми співпадають з принципами, що визначені Хартією:

- Рівність жінок і чоловіків є фундаментальним правом;
- Повага до гідності кожної людини є фундаментальним правом;
- Забезпечення рівних можливостей осіб та/або груп осіб;
- Протидія різноманітним формам дискримінації та зневаги;
- Збалансована участь жінок і чоловіків у прийнятті рішень є передумовою демократичного суспільства;
- Викорінення стереотипів є основоположним для досягнення рівності між жінками і чоловіками;
- Для досягнення рівності жінок і чоловіків необхідно інтегрувати гендерну перспективу до усіх видів діяльності місцевого органу самоврядування;
- План дій і програма з належним фінансуванням є необхідними інструментами для сприяння досягненню рівності жінок і чоловіків.

2. ДОСЛІДЖЕННЯ ТА АНАЛІЗ

Оцінка поточної ситуації

При визначенні проблем та подальшої розробки Програми враховані дані моніторингу становища жінок і чоловіків та відносин між ними, дані демографічного аналізу.

Виявлена проблема щодо невідповідності статистичних даних, відсутність статистики по різних показниках та відсутність гендерно розподіленої статистики. Без даного інструменту складно визначити і виокремити проблеми різних груп населення у Софіївській територіальній громаді, що обмежує можливості всебічного оцінювання ситуації у різних сферах життя громади з урахуванням гендерної перспективи.

Рівність жінок і чоловіків є одним з основних прав усіх громадян та фундаментальною цінністю будь-якої демократичної держави. Щоб досягти цього, таке право має бути не тільки юридично визнаним, але й ефективно застосовуватися до всіх аспектів життя: політичного, економічного, соціального і культурного.

Дискримінація є однією з головних проблем в досягненні гендерної рівності в економічній, політичній та інших сферах. Окремі групи осіб, такі як жінки та чоловіки з інвалідністю, жінки та чоловіки похилого віку, внутрішньо переміщені жінки і чоловіки, ВІЛ-позитивні, наркозалежні, а також жінки і чоловіки із національних меншин страждають від множинних форм дискримінації.

Стосовно ситуації з паритетним політичним представництвом

Україна твердо заявила про свій європейський вибір, однак займає передостаннє місце серед 58-ми країн-членів ОБСЄ за рівнем політичної участі жінок. За кількістю жінок у парламенті ми далеко позаду багатьох країн Азії та Арабського світу (за даними Міжпарламентського Союзу). Законодавче введення гендерних квот як тимчасової підтримувальної дії задля збільшення кількості жінок у політиці сприяло створенню умов для розширення участі жінок у політиці. Квоти позитивно вплинули на визначення мінімального рівня представництва осіб однієї статі у виборчих списках політичних партій – не менше як 40% відповідно до Законів України «Про політичні партії в Україні» та «Про місцеві вибори». Проте, на практиці таке квотування не вплинуло суттєво на співвідношення кількості чоловіків і жінок у представницьких органах влади: серед депутатів Софіївської селищної ради жінки становлять 38% (у попередньому скликанні – 48,5%).

Основними причинами такого співвідношення є: невиконання політичними партіями норм законів; обмежений доступ жінок до різного типу ресурсів; низька мотивація кваліфікованих фахівців-жінок до участі в політиці; наявність гендерних стереотипів серед електорату та керівників партій; низький рівень видимості активних жінок в ЗМІ.

Ситуація на ринку праці

У межах Софіївської селищної територіальної громади зберігається високий рівень гендерної нерівності на ринку праці, який виражений в розриві між розмірами оплати праці жінок і чоловіків, нерівних можливостях отримання доступу до економічних ресурсів, відмінностях у якісних характеристиках зайнятості та соціальному статусі жінок і чоловіків.

Зокрема, на кінець 2018 року середня оплата праці жінок становила 74,9% середньої оплати праці чоловіків, на кінець 2020 року – 76,8%. Зросло безробіття як серед жінок, так і серед чоловіків. Найбільше зростання рівня безробіття спостерігається серед жінок віком 19–60 років і чоловіків у віці від 24 років. Існує досить велика кількість жінок і чоловіків, що шукають роботу, але не зареєстровані в

службі зайнятості. Серед них переважають жінки у віці 19–39 років. (Джерело: Державна служба статистики України).

Ситуація щодо випадків дискримінації та гендерно зумовленого насильства

За даними Софіївського відділення Жовтоводського відділу національної поліції ГУНПУ рівень насильства у сім'ях останні 3 роки практично не змінився. Більшість звернень щодо насильства у сім'ї надходять від жінок (жінок - 2 , чоловіків -16). У 2020 році були 2 звернення щодо насильства у відношенні до дітей. (у попередні 4 роки таких випадків не зареєстровано).

Ситуація стосовно внутрішньо-переміщених осіб

Загальна кількість внутрішньо-переміщених осіб з Луганської та Донецької областей на території Софіївської громади становить 54 особи. Більшість внутрішньо переміщених складають працездатні особи (62,59%). Серед усіх внутрішньо переміщених осіб жінки працездатного віку складають 33,65%.

Демографічна динаміка

Демографічна ситуація у Софіївській селищній територіальній громаді характеризується негативним природним приростом населення на фоні загальнодержавної тенденції поглиблення демографічної кризи. Основним фактором негативного природного приросту є суттєве зменшення народжуваності (за п'ять років народжуваність зменшилася з 144 до 101 дитини протягом року) на фоні несуттєвого зростання смертності (збільшення кількості померлих за останні два роки від 143 до 182 осіб в рік). Відбуваються зміни і у віковій структурі населення. Суттєво зменшилась кількість жінок фертильного віку (15-49 років) з 1484 до 1413, що має вплив на кількість народжень. Відмічається тенденція щодо збільшення питомої ваги категорії населення старшого віку (понад 60 років) від 3187 до 3270 осіб.

В структурі населення всіх вікових груп із збільшенням віку помітний контраст у співвідношенні кількості жінок та чоловіків: якщо серед дітей (від 0 до 18 років) переважають хлопчики (хлопчики складають 53,23%, дівчатка – 46,77%), то у віці старше 60 років: 63,73% – жінки, 36,27% – чоловіки. За умови збереження існуючих умов, якщо природний приріст буде негативним - кількість населення буде зменшуватись. Відбуватиметься подальше старіння населення. Люди працездатного віку змушені будуть утримувати більшу кількість осіб літнього віку та дітей та/або виникає необхідність підняття границь пенсійного віку.

Законодавча база

Програма відповідає статтям 3, 21, 24 Конституції України, законам України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків», «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про протидію торгівлі людьми». Програма враховує рекомендації Європейської Хартії рівності жінок і чоловіків у житті місцевих громад, Стратегію гендерної рівності Європейського Союзу, Цілі сталого розвитку до 2030 року, положення Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок та її факультативного протоколу, Резолюції Ради Безпеки ООН № 1325 «Жінки, мир, безпека».

ВИЗНАЧЕННЯ ПРОБЛЕМ, НА РОЗВ'ЯЗАННЯ ЯКИХ СПРЯМОВАНА ПРОГРАМА

Серед основних проблем, що перешкоджають забезпеченню рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, виявлені наступні:

- викривлене розуміння гендерної проблематики, нерозуміння актуальності і важливості впровадження гендерної політики;
 - низький рівень інтеграції гендерної перспективи у програмні документи;
 - недостатній рівень застосування міжнародного та національного законодавства у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;
 - недостатність уваги до законодавчих змін, спрямованих на забезпечення паритетного співвідношення жінок і чоловіків у представницьких органах управління місцевого рівня;
 - застаріла система збору статистичної інформації, розподіленої за статтю, що обмежує можливості всебічного оцінювання ситуації у різних сферах життя громади та розв'язання найбільш актуальних проблем і розривів у реалізації прав і можливостей жінок і чоловіків;
 - панування стійких стереотипів щодо розподілу ролей чоловіків і жінок у політиці, економіці, суспільстві та сім'ї; використання у рекламі, засобах масової інформації та інтернет-мережі елементів, що закріплюють у свідомості людей ідею нерівності жінок і чоловіків;
 - збереження взаємних очікувань жінок і чоловіків при вирішенні повсякденних проблем;
 - дискримінаційне ставлення роботодавців до працевлаштування жінок, визначення розміру заробітної плати, їх кар'єрного зростання, прихована дискримінація зайнятості жінок в певних професіях, що знижує їх конкурентоздатність на ринку праці;
 - недостатня правова обізнаність громадян щодо проявів гендерної дискримінації в різних сферах, знижена оцінка з боку жінок своїх професійних, громадських і лідерських якостей;
 - середня очікувана тривалість життя чоловіків менша ніж жінок;
 - неврахування гендерного підходу у наданні послуг різним категоріям жінок і чоловіків;
 - недостатнє врахування гендерної складової у розвитку інфраструктури громади;
 - недосконалість системи реагування на факти дискримінації за ознакою статі.
- Покращення ситуації стосовно означених проблем, координації зусиль органів місцевого самоврядування, громадських організацій і об'єднань можливе завдяки впровадженню цільової Програми забезпечення рівних прав та можливостей чоловіків та жінок Софіївської громади на 2021-2023 роки.

ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ПРОГРАМИ

Метою Програми є: сприяння забезпеченню фактичної рівності прав та можливостей жінок і чоловіків, дівчат та хлопців у різних сферах життя Софіївської громади, впровадження європейських стандартів рівності.

ЗАВДАННЯ ПРОГРАМИ

Проблеми, пов'язані із недотриманням принципу рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у різних сферах життєдіяльності громади, передбачається розв'язати

шляхом застосування комплексного гендерного підходу та реалізації наступних завдань:

1. Забезпечити інституційну спроможність органу місцевого самоврядування до забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у Софіївській селищній територіальній громаді:

- підвищити гендерну компетентність та гендерну чутливість посадових осіб місцевого самоврядування, депутатського корпусу та інших зацікавлених сторін у сфері забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків;

- створити систему співпраці органу місцевого самоврядування і громадських об'єднань у сфері забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків;

- сприяти рівноправній участі жінок і чоловіків у прийнятті рішень при формуванні місцевої політики та гендерному балансу у представницьких і виконавчих органах.

2. Забезпечити врахування гендерної складової у процесі формування та реалізації місцевої політики:

- забезпечити збір даних у різних галузях життєдіяльності, розрізненних за ознакою статі та іншими ознаками (вік, інвалідність, соціально-економічний статус, інше);

- проводити дослідження з використання гендерного аналізу у різних сферах;

- забезпечити врахування гендерного складової у селищних цільових програмах з використанням гендерно чутливих індикаторів для оцінювання ефективності місцевої політики на основі моніторингових інструментів Хартії;

- забезпечити реалізацію гендерних бюджетних ініціатив та сприяти інтегруванню гендерної складової у бюджетний процес Софіївської громади.

3. Сприяти підвищенню гендерної свідомості та формуванню моделі поведінки, вільної від стереотипних уявлень про ролі жінок і чоловіків у різних сферах життєдіяльності громади у суспільства в цілому:

- підвищувати рівень поінформованості різних груп жінок і чоловіків громади про сутність та переваги політики гендерної рівності;

- популяризувати внесок жінок у різні сфери життєдіяльності громади;

- популяризувати рівний розподіл сімейних обов'язків та відповідальності між жінками і чоловіками щодо виховання дитини.

4. забезпечити системну діяльність з протидії та запобіганню торгівлі людьми, домашньому насильству й гендерно зумовленому насильству, множинній дискримінації:

- забезпечити виконання порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству й насильству за ознакою статі;

- проводити інформування щодо запобігання проявам домашнього насильства й насильства за ознакою статі;

- вживати необхідних заходів з надання допомоги постраждалим особам;

- проводити профілактичну роботу з особами, які вчиняють домашнє насильство;

- проводити профілактичні та інформаційні заходи серед населення щодо запобігання домашньому насильству та гендерно зумовленому насильству, протидії торгівлі людьми.

Отже, поєднання політики гендерного інтегрування в усі сфери і напрями суспільного розвитку та поліпшення становища жінок і чоловіків у сферах, де зберігається нерівність, розширенні економічних можливостей жінок у сфері зайнятості та розвитку підприємницького потенціалу, усунення гендерних стереотипів, врахування особливих потреб усіх категорій жінок і чоловіків є основою

досягнення гендерної рівності та забезпечення сталого розвитку Софіївської селищної територіальної громади.

Прийняття Програми є початковим етапом щодо забезпечення в Софіївській селищній територіальній громаді принципів гендерної рівності, що передбачає рівноправну участь жінок і чоловіків у політичному, економічному, соціальному і культурному житті шляхом ефективної політики селищної ради, котра спрямована на формування гендерної свідомості й гендерної культури, протидію гендерним стереотипам та заохочення жінок на рівні з чоловіками до активної участі у житті громади.

ОБГРУНТУВАННЯ ШЛЯХІВ І ЗАСОБІВ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМИ. ПОКАЗНИКИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ

Реалізація цільової Програми забезпечення рівних прав та можливостей чоловіків та жінок Софіївської громади на 2021-2023 роки здійснюватиметься наступним шляхом:

- проведення різних форм заходів, спрямованих на підвищення гендерної чутливості посадових осіб місцевого самоврядування, депутатського корпусу та інших цільових груп, популяризацію внеску жінок і чоловіків у різні сфери життєдіяльності громади, протидію проявам сексизму, формування відповідального батьківства, тощо;

- проведення інформаційних кампаній щодо популяризації ідеї гендерної рівності, протидії домашньому насильству та торгівлі людьми;

- проведення досліджень, реалізації ініціатив, спрямованих на вивчення становища жінок і чоловіків, їхніх практичних та стратегічних потреб;

- включення гендерного компонента в діяльність Софіївської селищної ради на рівні стратегічного й тактичного планування, кадрової політики, тощо.

Результативні показники Програми забезпечення рівних прав та можливостей чоловіків та жінок Софіївської громади на 2021-2023 роки

№ з/п	Назва показника	Одиниця виміру	Вихідні дані на початок дії Програми	2021	2022	2023
1. Показники затрат Програми						
1.	Кількість дорадчих інституцій у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, протидії домашньому насильству та торгівлі людьми	Од.	1	1	1	1
2	Кількість осіб у виконавчому органі ради, які призначені відповідальними за забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків	Од.	4			
3	Наявність виконавчого органу. Який координує діяльність з реалізації гендерної політики, протидії гендерно зумовленому насильству	Од.	1	1	1	1

2. Показники продукту Програми						
1	Кількість проведених досліджень становища жінок і чоловіків Софіївської громади з використанням гендерного аналізу	Од.	3	4	5	6
2	Кількість місцевих програм, які містять гендерну складову	Од.	4			
3	Кількість масових інформаційних кампаній, спрямованих на подолання гендерних стереотипів, підвищення гендерної обізнаності	Од.	2	3	4	5
4	Кількість масових заходів різних форм, спрямованих на підвищення гендерної обізнаності для різних цільових груп	Од.	2	4	6	8
5	Кількість видів інформаційних матеріалів з питань підвищення гендерної обізнаності, протидії сексизму, тощо	Од.	3	5	7	9
6	Кількість посадових осіб виконавчого комітету селищної ради, які пройшли навчання з підвищення гендерної обізнаності: з них: Частка жінок%: Частка чоловіків%:	Од.				
7	Кількість видів інформаційних матеріалів з питань запобігання домашньому насильству, торгівлі людьми та дискримінації за ознакою статі	Од.	4	6	7	8
3. Показники ефективності Програми						
1	Динаміка внесення гендерної складової до місцевих цільових програм					
2	Динаміка реалізації гендерних бюджетних ініціатив (від попереднього року)	Од.	1	1	1	1
4. Показники якості Програми						
1	Частка посадових осіб виконавчого комітету селищної ради, які пройшли навчання з підвищення гендерної обізнаності від загальної кількості працівників	%				
2	Питома вага місцевих галузевих програм, які містять гендерну складову	%				
3	Частка охоплення населення інформаційними кампаніями з	%	11	13	15	20

питань підвищення гендерної обізнаності, протидії сексизму, тощо					
--	--	--	--	--	--

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ

У результаті виконання Програми буде забезпечено наступні результати:

- удосконалено та забезпечено стали діяльність селищного механізму забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;
- підвищено рівень гендерної компетентності та гендерну чутливість посадових осіб виконавчого комітету селищної ради, депутатського корпусу та інших зацікавлених сторін у сфері забезпечення прав і можливостей жінок і чоловіків;
- забезпечено включення гендерної складової до проектів, місцевих цільових програм та інших документів на рівні селищної ради відповідно до рекомендацій Хартії;
- удосконалено систему збору даних. Розподілені за статтю, та їх врахування під час підготовки стратегічних документів, місцевих програм, моніторингу і оцінки їх виконання;
- проведено дослідження у різних сферах з використанням гендерного аналізу;
- забезпечено реалізацію гендерних бюджетних ініціатив;
- поінформовано про внесок жінок і чоловіків у різних сферах життєдіяльності громади;
- розширено доступ жінок і чоловіків до послуг шляхом врахування практичних та стратегічних гендерних потреб;
- створено дієву систему реагування на випадки дискримінації за ознакою статі та домашньому насильству для надання комплексної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та дискримінації за ознакою статі;
- збільшено кількість заходів, стосовно відповідального батьківства, протидії домашньому насильству, протидії торгівлі людьми, тощо;
- підвищено обізнаність населення стосовно запобігання домашньому та гендерно зумовленому насильству.

ОБСЯГИ ТА ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ

Фінансування Програми здійснюється за рахунок бюджету громади та інших джерел фінансування, не заборонених законодавством.

Обсяги фінансування на реалізацію Програми за рахунок бюджету громади узгоджується щорічно під час затвердження бюджету Софіївської селищної територіальної громади.

Ресурсне забезпечення Програми забезпечення рівних праві та можливостей жінок і чоловіків Софіївської громади на 2021-2023 роки

Обсяг коштів, які пропонується залучити на виконання Програми	Етапи виконання Програми, роки			Усього витрат на виконання Програми
	2021	2022	2023	
Обсяг ресурсів, усього, в т.ч.	9,5	12,3	13,8	35,6
Бюджет громади	8,5	11,3	12,8	32,6
Інші джерела фінансування	1,0	1,0	1,0	3,0

СТРОКИ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ

Реалізація Програми забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків Софіївської громади на 2021-2023 роки розрахована на три роки.

2021 рік – навчальний та моніторинговий – проведення комплексних гендерних досліджень щодо реального становища жінок і чоловіків, підвищення спроможності посадових осіб щодо інтегрування гендерної складової в роботу;

2022 рік – включення гендерної складової до програм та інших документів; реалізація гендерних ініціатив та заходів; моніторинг виконання заходів Програми та їх перегляд (за потреби);

2023 рік – дослідження та оцінка результатів реалізації Програми.

Реалізація Програми на всіх етапах буде забезпечена інформаційною підтримкою в рамках комунікаційної стратегії.

КООРДИНАЦІЯ І КОНТРОЛЬ ЗА ХОДОМ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ

Виконання програми здійснюється шляхом реалізації її заходів та завдань головним розробником програми – відділом розвитку соціальної сфери виконавчого комітету Софіївської селищної ради та співвиконавцями – структурними підрозділами виконавчого комітету селищної ради, комунальними закладами, підприємствами, установами Софіївської селищної ради.

Контроль за виконанням заходів, завдань та досягненням очікуваних результатів Програми здійснюється виконавчим комітетом селищної ради та відділом розвитку соціальної сфери.

Співвиконавці Програми щоквартально до 5 числа, наступного за звітним періодом місяця, подають відділу розвитку соціальної сфери виконавчого комітету Софіївської селищної ради інформацію про стан та результати виконання заходів та завдань Програми забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків Софіївської громади на 2021-2023 роки.

Відділ розвитку соціальної сфери виконавчого комітету Софіївської селищної ради здійснює моніторинг виконання заходів і завдань Програми.

Звіт про виконання кожного етапу Програми, а також підсумковий звіт, відділ розвитку соціальної сфери виконавчого комітету Софіївської селищної ради вносить на розгляд постійних комісій селищної ради з питань прав людини, законності, депутатської діяльності, етики та регламенту та з гуманітарних питань і розміщує на офіційному сайті Софіївської селищної ради у місячний термін після закінчення етапу або Програми.

Секретар селищної ради

Л.НАЗАРЕНКО

